

Περί τῆς Ἱερᾶς Τραπέζης καί περί μετανοίας (Ἱερεμίας Φούντας Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλουπόλεως)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ἄγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη / Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#)

(εἰς MPG 49,344-350)

Στό σημερινό μου κήρυγμα, ἀγαπητοί ἀδελφοί, θά σᾶς δώσω μέ ἀπλᾶ λόγια μία ἄλλη ὁμιλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου, τήν ὁποία καταλήγει στό ἴδιο ἀγαπητό του θέμα, τήν μετάνοια.

1. Ἀπογοητευμένος φαίνεται στὴν ὁμιλία του αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὁ Χρυσόστομος, σάν τὸν σποριά, λέγει, πού σπέρνει, ἀλλὰ δὲν βλέπει καρποφορία. Καί αὐτός βλέπει ὅτι οἱ χριστιανοί του δὲν ἔχουν καλὰ ἔργα νὰ παρουσιάσουν. «Χριστιανός» σημαίνει στρατιώτης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού πρέπει νὰ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν δόξα Του, γιατί τρέφεται ἀπὸ Αὐτόν μέ τὰ ἱερά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Θά πῶ κάτι τό φοβερό, λέγει ὁ Χρυσόστομος τώρα ἐδῶ: «Θά ἦταν καλύτερα νὰ μὴν εἶχαμε στρατευθεῖ στὴν στρατεία τοῦ Χριστοῦ σάν χριστιανοί, παρά τό ὅτι στρατευθήκαμε (δηλαδή βαπτιστήκαμε), ἀλλὰ ἀμελοῦμε γιὰ τὴν τιμὴ τοῦ βασιλέως μας Χριστοῦ. Πῶς δὲν θά τιμωρηθεῖ αὐτός πού τρέφεται μέν ἀπὸ τὸν βασιλιά, ἀλλὰ δὲν ἀγωνίζεται γιὰ τὴν τιμὴ καί τὴν δόξα τοῦ βασιλιᾶ;» Αὐτό, ὦ Πατέρες μου ἱερεῖς, πού λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ἰσχύει περισσότερο γιὰ ἐμᾶς!... Ἀλλοίμονό μας!...

2. Ἀλλὰ, λέει στὴν συνέχεια ὁ Χρυσόστομος, ὄχι μόνο γιὰ τὴν τιμὴ τοῦ βασιλιᾶ Χριστοῦ δὲν ἐνδιαφέρονται οἱ χριστιανοί, ἀλλὰ δὲν ἐνδιαφέρονται οὔτε γιὰ τὴν δική τους, τὴν προσωπική τους σωτηρία. Λέγουν ὅμως μερικοὶ χριστιανοί, πού θέλουν νὰ δικαιολογηθοῦν: Εἶναι δυνατόν ζῶντας στὸν κόσμον, μέσα σέ τόσοι πειρασμούς καί σέ τόσα προβλήματα καί νὰ σωθῶ; Ναί, εἶναι δυνατόν ἀπαντᾶ ὁ Χρυσόστομος! Εἶναι δυνατόν καί μέσα στὸν κόσμον ζῶντας, ὦ ἄνθρωπε, νὰ σωθεῖς•

γιατί δέν σώζει ό τόπος, αλλά ό τρόπος καί ή προαίρεση. Καί αναφέρει γι' αυτό ό άγιος πατέρας παράδειγμα από τήν Άγία Γραφή: Ό Άδάμ στόν παράδεισο ήταν καί όμως άμάρτησε. Καί ό Ίώβ στήν κοπριά ήταν καί όμως ύμνοϋσε τόν Θεό!

3. Ό άγιος Χρυσόστομος βρίσκει τήν αίτία γιά τό ότι οί χριστιανοί του δέν εΐναι όπως πρέπει. Καί ή αίτία εΐναι ότι δέν νιώθουν συνειδητά τήν θεία λατρεία καί πιό συγκεκριμένα τήν θεία Λειτουργία. Γι' αυτό καί τούς έλέγχει γιά τήν άμαρτία τους αύτή καί τούς κάνει στήν όμιλία του ένα ώραϊο λειτουργικό μάθημα. Αυτό τό μάθημα τοϋ Χρυσοστόμου πρός τούς χριστιανούς του τότε, θέλω νά δώσω καί σέ σᾶς τώρα, άγαπητοί μου:

(α) Πρῶτα-πρῶτα τούς λέγει νά πηγαίνουν στήν θεία Λειτουργία κάθε Κυριακή. Κάνει έναν ύπολογισμό καί βρίσκει ότι ή Έβδομάδα έχει 168 ῶρες. Πραγματικά: Η ήμέρα έχει 24 ῶρες. 24 ῶρες 7 ήμέρες πού έχει ή έβδομάδα έχουμε 168 ῶρες. Όλες αύτές τίς ῶρες τίς έδωσε ό Θεός στόν άνθρωπο γιά τίς δουλειές του καί τίς ύποθέσεις του. Καί κράτησε ό Θεός γιά τόν έαυτό του μόνο μία ῶρα, τήν Κυριακή γιά τήν θεία Λειτουργία. Άλλά έμεΐς καί αύτή τήν ῶρα τήν δαπανᾶμε σέ κοσμικά καί άμαρτωλά πολλές φορές πράγματα. Λέει επί λέξει ό Χρυσόστομος: «Έκατόν έξήκοντα όκτώ ῶρας έχούσης τής έβδομάδος, μίαν καί μόνην ῶραν άφώρισεν έαυτῷ ό Θεός• καί ταύτην εις πράγματα βιωτικά καί εις γελοΐα καί εις συντυχίας αναλίσκεις;»

(β) Δεύτερον, ό Χρυσόστομος λέγει στους άκροατές του ότι πρέπει νά νιώθουν αύτά πού λέγονται στήν θεία Λειτουργία. Ό ιερεύς λέει «άνω σχῶμεν τάς καρδιάς». Νά έχουμε, δηλαδή, τήν καρδιά μας στραμμένη στόν Θεό. Καί έμεΐς άπαντᾶμε: «Έχομεν πρός τόν Κύριον». Αυτό, χριστιανοί μου, εΐναι μία ύπόσχεση, πού δίνουμε στόν Θεό. Καί όμως λέμε ψέματα, γιατί τήν καρδιά μας την έχουμε στραμμένη σέ κοσμικά καί άμαρτωλά πράγματα καί λίγο ή καί καθόλου δέν σκεπτόμαστε τόν Θεό. Γι' αυτό τό ψέμα πού λέμε εκείνη τήν ιερή μάλιστα ῶρα, πονάει ό Χρυσόστομος γιά τούς χριστιανούς του καί φωνάζει καί λέει: «Τι ποιείς, άνθρωπε; Ούχ ύπέσχου τῷ ιερεΐ ειπόντι, “Άνω σχῶμεν τάς καρδιάς” και εΐπας, “Έχομεν πρός τόν Κύριον”; Ού φοβή, ούκ έρυθριάς κατ' αύτήν τήν φοβεράν ῶραν ψεύτης εύρισκόμενος;».

(γ) Τό άλλο, πού λέει καί τονίζει στους χριστιανούς του ό Χρυσόστομος, γιά νά έχουν συνειδητή συμμετοχή στήν θεία Λειτουργία, εΐναι τό νά νιώθουν ότι σ' αύτήν έχουμε παρόντα τόν Ίδιο τόν Χριστό. Στήν θεία Λειτουργία, χριστιανοί μου, όπως μᾶς τά λέει ό Χρυσόστομος καί όπως έτσι εΐναι, πάνω στήν Άγία Τράπεζα γίνεται γιά 'μᾶς ή Θυσία τοϋ Χριστοϋ• γίνεται αύτό πού έγινε στόν Γολγοθά τήν Μεγάλη Παρασκευή. Άγωνίζεται ό ιερεύς μέ τίς εύχές του γιά νά κατεβάσει φωτιά από τά ούράνια (τοϋ ιερέως ύπέρ σοϋ άγωνιζομένου... τοϋ πυρός τοϋ πνευματικοϋ

κατερχομένου»). Ποιά είναι αυτή ή φωτιά; Είναι αυτό που κατέβηκε με μορφή φωτιάς. Είναι τό Άγιο Πνεῦμα, που ἦλθε «έν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν». Καί τό Άγιο Πνεῦμα κάνει τό μεγάλο θαῦμα: Μεταβάλλει τόν ἄρτο σέ Σῶμα Χριστοῦ καί τόν οἶνο, τό κρασί, σέ Αἷμα Χριστοῦ. Αυτό θέλει ὁ Χρυσόστομος νά νιώθουν συνειδητά οἱ χριστιανοί του: Ὅτι ἐνώπιόν τους, μπροστά τους, ἔχουν τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Δέν είναι ψωμί καί κρασί, ἀλλά Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ. «Μή ὅτι ἄρτος ἐστίν ἴδης – λέει ὁ ἅγιος πατέρας – μηδ' ὅτι οἶνός ἐστι νομίσης». Στό Άγιο Ποτήριο εἶναι τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, αυτό τό ἴδιο Αἷμα που χύθηκε ἀπό τήν πλευρά τοῦ Χριστοῦ στόν Γολγοθά για τό καθαρό τῆς ψυχῆς μας: «Τοῦ αἵματος ἐν τῷ κρατῆρι εἰς τήν κάθαρσιν ἐκ τῆς ἀχράντου πλευρᾶς κενουμένου»!

Καί ὅταν κοινωνοῦν οἱ χριστιανοί, λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, πρέπει νά νιώθουν ὅτι κοινωνοῦν ἀπό ἕναν ἄγγελο. Ἔτσι διαβάζουμε στό βιβλίο τοῦ προφήτου Ἡσαΐα (κεφ. 6) ὅτι ὁ ἄγγελος ἔλαβε μέ λαβίδα ἄνθρακα ἀπό τό Θυσιαστήριο τοῦ Θεοῦ καί ἄγγιξε με αυτό τά χεῖλη τοῦ προφήτου. Τόν κοινωνήσε! Καί στούς χριστιανούς που ἔρχονται νά κοινωνήσουν λέει ὁ Χρυσόστομος νά νιώθουν ὅτι κοινωνοῦν ἀπό ἄγγελο. «Μή ὡς ἐξ ἀνθρώπου – λέει – νομίσητε μεταλαμβάνειν τοῦ θείου σώματος, ἀλλ' ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν Σεραφεῖμ τῆ λαβίδι τοῦ πυρός, ἦνπερ Ἡσαΐας εἶδε τοῦ θείου Σώματος μεταλαμβάνειν νομίζετε»! Καί ἐπειδὴ τότε κοινωνοῦσαν χωριστά Σῶμα καί χωριστά τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τοὺς λέει, χριστιανοί μου, ὅταν πίνουν τό θεῖο Αἷμα νά νιώθουν ὅτι βάζουν τά χεῖλη τους στήν ἀνοιγμένη πλευρά τοῦ Χριστοῦ, ἀπ' ὅπου ἔρρευσε τό θεῖο Αἷμα: «Ὡς τῆς θείας καί ἀχράντου πλευρᾶς ἐφαπτόμενοι τοῖς χεῖλεσιν, οὕτω τοῦ σωτηρίου Αἵματος μεταλάβωμεν»! Πολύ ὡραῖο καί πολύ γλυκό αυτό, χριστιανοί μου!

-Ἄλλὰ ἐδῶ που λέγει για τήν θεία Κοινωνία ὁ Χρυσόστομος μάς διδάσκει ἕνα σπουδαῖο που πρέπει νά γνωρίζουμε: Ὅτι ἡ θεία Κοινωνία, ὅταν τήν λαμβάνουμε μέσα μας, δέν ἔχει τήν ἀκολουθία τῶν ἄλλων τροφῶν, ἀλλά ἀπορροφᾶται κατά μυστηριώδη τρόπο ἀπό τήν ψυχή καί ἀπό τό σῶμα. Ὅπως τό κερύ, λέει για παράδειγμα, ὅταν ἐνωθεῖ μέ τήν φωτιά. Ἐπειδὴ εἶναι σπουδαία ἡ περικοπή αὐτή τοῦ ἱεροῦ πατρός, τήν ἀναφέρω ὀλόκληρη, ὅπως τήν εἶπε: Ἡ θεία Κοινωνία «οὐκ ὡς αἱ λοιπαί βρώσεις εἰς ἀφεδρῶνα χωρεῖ. Ἄπαγε, μή τοῦτο νόει. Ἄλλὰ ὡσπερ κηρός πυρί προσομιλήσας οὐδέν ἀπουσιάζει, οὐδέν περισσεύει, οὕτω καί ὧδε νόμιζε συναναλίσκεσθαι τά μυστήρια τῆ τοῦ σώματος οὐσία».

(δ) Ἐπειτα, λέει ὁ Χρυσόστομος ὅτι στήν θεία Λειτουργία, ἀφοῦ τόσο ἱερά καί τόσο φοβερά πράγματα γίνονται σ' αὐτήν, οἱ χριστιανοί πρέπει νά στέκονται με εὐλάβεια καί μέ φόβο Θεοῦ: «Τοιγαροῦν, ἀδελφοί – λέγει –, στῶμεν ἔμφοβοι καί ἔντρομοι, κάτω νεύοντες τό ὄμμα, ἄνω δέ τήν ψυχήν». Καί για παράδειγμα σ' αυτό φέρει τοὺς στρατιῶτες που μέ πολύ σεβασμό καί φόβο στέκονται μπροστά στον

ἐπίγειο ἄρχοντα «ἀμετακίνητοι, μή φθεγγόμενοι, μή σειόμενοι, μή τούς ὀφθαλμούς ὧδε κακεῖσε πέμποντες...».

(ε) Τέλος, ἀδελφοί, ὁ Χρυσόστομος λέει στους χριστιανούς του, ὅταν ἔρχονται στήν θεία Λειτουργία, νά μήν ἔχουν μνησικακία στήν καρδιά. Νά μήν ἔχουν δηλαδή ἐχθρότητα μέ κανένα, ἀλλά νά ἔχουν συγχωρήσει τούς ἐχθρούς τους. Γιατί ἄν δεν ἔχουν συγχωρήσει τούς ἐχθρούς τους, δέν θά συγχωρεθοῦν καί αὐτοί ἀπό τόν Θεό. Στό «Πάτερ ἡμῶν...» λέγουμε: «Ἄφες ἡμῖν τά ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καί ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν». Αὐτό, ὅπως τό ἐρμηνεύει ὁ Χρυσόστομος, εἶναι σαν νά λέμε: «Θεέ μου, συγχώρησα, συγχώρησέ με καί Σύ». Αὐτό ὅμως πού λέμε σημαίνει ὅτι ἄν δέν συγχωρήσουμε, δέν συγχωρούμεθα. «Ἔλυσσα, λῦσον. Συγχώρησα, συγχώρησον». Ἀλλά, ἄν δέν συγχωροῦμε τότε ἰσχύει τό: «Ἀφοῦ ἐκράτησα, κράτησον. Ἀφοῦ δέν ἔλυσσα τά πταίσματα τοῦ πλησίον μου, οὔτε καί σύ, Θεέ, νά λύσεις τά δικά μου ἁμαρτήματα».

4. Τελειώνοντας τήν ὁμιλία του ὁ Χρυσόστομος προτρέπει τούς χριστιανούς νά σκεφθοῦν ὅτι τά ἀνθρώπινα εἶναι ὅλα προσωρινά καί μάταια. Γι' αὐτό, μάς λέγει, ἄς φροντίσουμε, τώρα πού ἔχουμε ἀκόμη καιρό, νά ἀρχίσουμε μιά ζωή κατά Θεόν, ἀντίθετα ἀπό τήν ἁμαρτωλή ζωή πού ζήσαμε πρῶτα. Καί μάλιστα στήν προτροπή του αὐτή βάζει καί τόν ἑαυτό του μεταξύ τῶν ἁμαρτωλῶν, μιλῶντας μας στό ἀ' πληθυντικό πρόσωπο. Μάς λέει: «Ἐζήσαμεν τῆ σαρκί, ζήσωμεν λοιπόν καί τῷ πνεύματι• ἐζήσαμεν ταῖς ἡδοναῖς, ζήσωμεν λοιπόν καί ταῖς ἀρεταῖς. Ἐζήσαμεν τῆ ἀμελεία, ζήσωμεν καί τῆ μετανοία».

Ἅλα εἶναι μάταια, λέει τελευταῖα. Ἔρχεται ὁ θάνατος καί τότε, ποῦ εἶναι ἡ χαρούμενη ὄψη τοῦ προσώπου; Ποῦ τά ὠραῖα μάτια; Ποῦ ἡ καλοκαμωμένη μύτη; Ποῦ τά βαμμένα κόκκινα χεῖλη; Ποῦ τά ὠραῖα μάγουλα; Ἅλα ἔγιναν στάχτη, ὅλα σκουριά. Ἅλα βρωμιά καί δυσωδία.

Ἐχοντας ὅλα αὐτά ὑπ' ὄψιν μας, ἀδελφοί, ἄς θυμούμεθα τήν ὥρα τοῦ θανάτου μας καί τήν κρίση μας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καί ὅσο ἔχουμε ἀκόμη καιρό ἄς μετανοήσουμε. Ἄς ἐπιστρέψουμε ἀπό τόν πλανεμένο δρόμο μας, γιά νά ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τήν φρικτή βάσανο τῆς κόλασης καί νά ἀξιωθοῦμε τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν, με τήν Χάρη καί τήν φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ,

Πηγή: agiazoni.gr